

Eura Fankkee

Asemakaavalaajennuksen täydentävä arkeologinen inventointi 2026

Sampsa Perälä

Maanala Oy

Sisällysluettelo

Tutkimuksen perustiedot 3
1. Johdanto 4
1.1. Tausta ja tutkimustehtävä 4
1.2. Menetelmät 4
2. Valmisteluvaiheen havainnot 5
2.1. Maaperä ja topografia 5
2.2. Tutkimushistoria 7
2.3. Historialliset kartat ja paikannimistö 7
3. Maastohavainnot 7
4. Yhteenveto 11

Tutkimuksen perustiedot

Kohde: Eura, suunnitellun asemakaavalaajennusalueen osat Fankkeen teollisuusalueelta itään

Tutkimuksen tyyppi: arkeologinen inventointi

Tavoite: selvittää, onko alueella aiemmin rekisteröimättömiä arkeologisia kohteita

Kenttätyöaika: 15.7.2026

Tutkijat: FM Sampsa Perälä, Maanala Oy

Tilaaja: Projoplan Oy

Aiemmat arkeologiset tutkimukset: Perälä 2025, inventointi

Alkuperäinen arkistoaineisto digitaalisine valokuvineen: Maanala Oy. Raporttikopiot pdf-muodossa: Museoviraston arkisto, alueellinen vastuumuseo ja työn tilaaja.

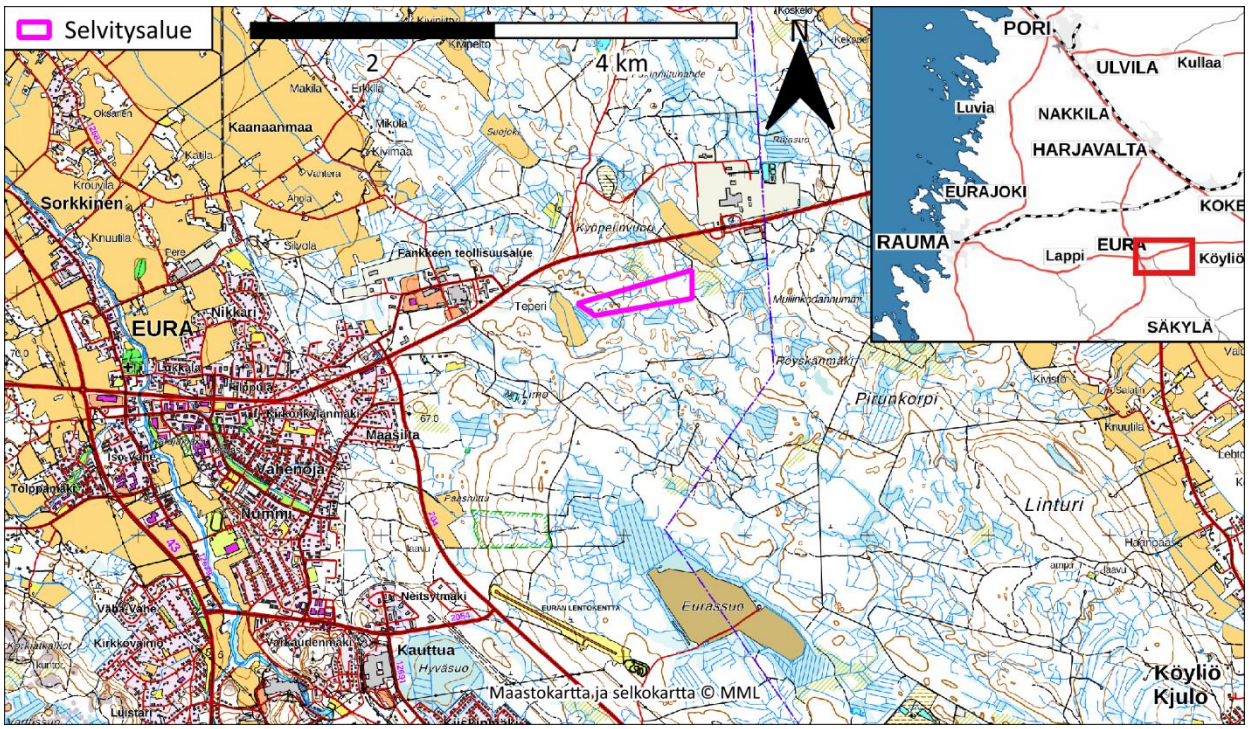
Kuvat ja kartat: FM Sampsa Perälä, Maanala Oy.

Raportin karttakoordinaatit: ETRS-TM35FIN (N2000)

Koordinaatit alueen keskeltä: N 6788482 E 240762

Tutkimuksessa talletetut esinelöydöt ja näytteet: –

Tulos: Alueelta ei todettu arkeologisia kohteita.

Kuva 1. Isommalla kartalla näkyy kohteen sijainti Euran keskustaajamasta itään. Pienemmällä kartalla näkyy isomman kartan sijainti Länsi-Suomessa.

Kansikuva: Maisemaa alueen länsiosista länteen.

1. Johdanto

1.1. Tausta ja tutkimustehtävä

Projoplan Oy jatkoi vuonna 2026 edellisenä vuonna aloitettua asemakaavan laajennuksen suunnittelua. Vuonna 2025 arkeologisesti inventoitua kaavan laajennusta jatkettiin etelämmäksi noin 160 hehtaaria. Jatkealueen inventointi tilattiin Maanala Oy:ltä 4.5.2026.

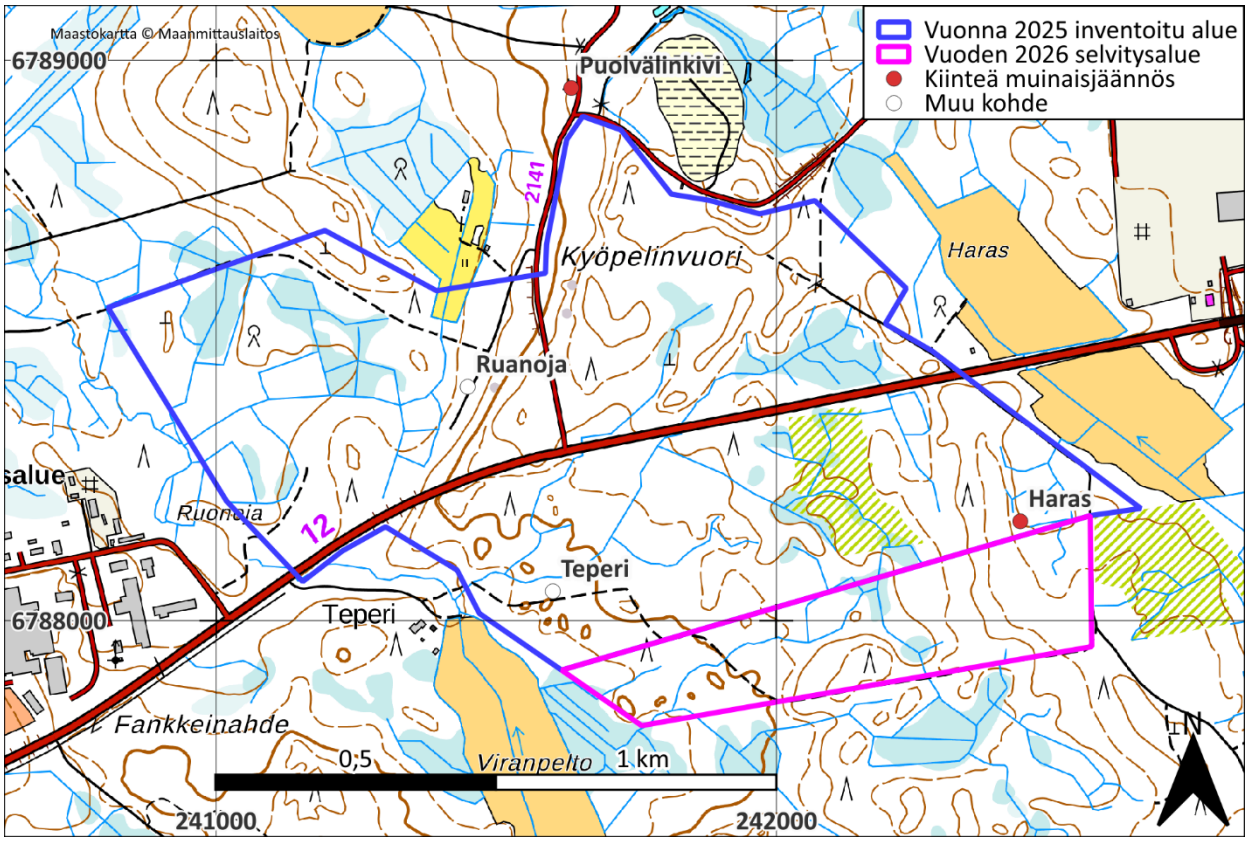
1.2. Menetelmät

Ennen maastotöitä aluetta koskien tehtiin esiselvityksiä. Vuoden 2025 inventoinnissa (Perälä 2025) oli asemoitu alueen kartat, eikä niiden perusteella etelään laajennetulta alueelta ollut havaittavissa merkkejä maankäytöstä. Alueen maalajeja tarkasteltiin Geologian tutkimuskeskuksen 1:20 000 maaperäkartta-aineistosta.

Alueen arkeologista potentiaalia selvitettiin maastokarttojen topografiasta, mallintamalla muinaisrantoja ja Maanmittauslaitoksen vuoden 2025 5 p/m²-laserkeilausaineistosta. Kentällä, esiselvitysvaiheessa ja raportoinnissa käytetyt rinnevarjostemallit on luotu *Relief Visualization Toolbox* -työkalulla (Kokalj 2025).

Maastotyömenetelmät sisälsivät silmänvaraisen havainnoinnin, maanäytekairauksen ja lapionpistot. Maastossa kertyneet havainnot dokumentoitiin muistiinpanoin, valokuvaamalla ja mittauksin. Maastotöissä käytettiin Qfield-sovellusta, jossa oli kaikki oleellinen valmisteluvaiheen paikkatietoaineisto, kuten asemoidut kartat ja rinnevarjostemallit.

FM Sampsa Perälä suoritti kenttätyöt 15.7.2026. Sääolot eivät haitanneet havaintoolosuhteita, mutta heinäkuinen runsas aluskasvillisuus ja alueen tiheiköt paikoitellen rajoittivat havainnointimahdollisuuksia.

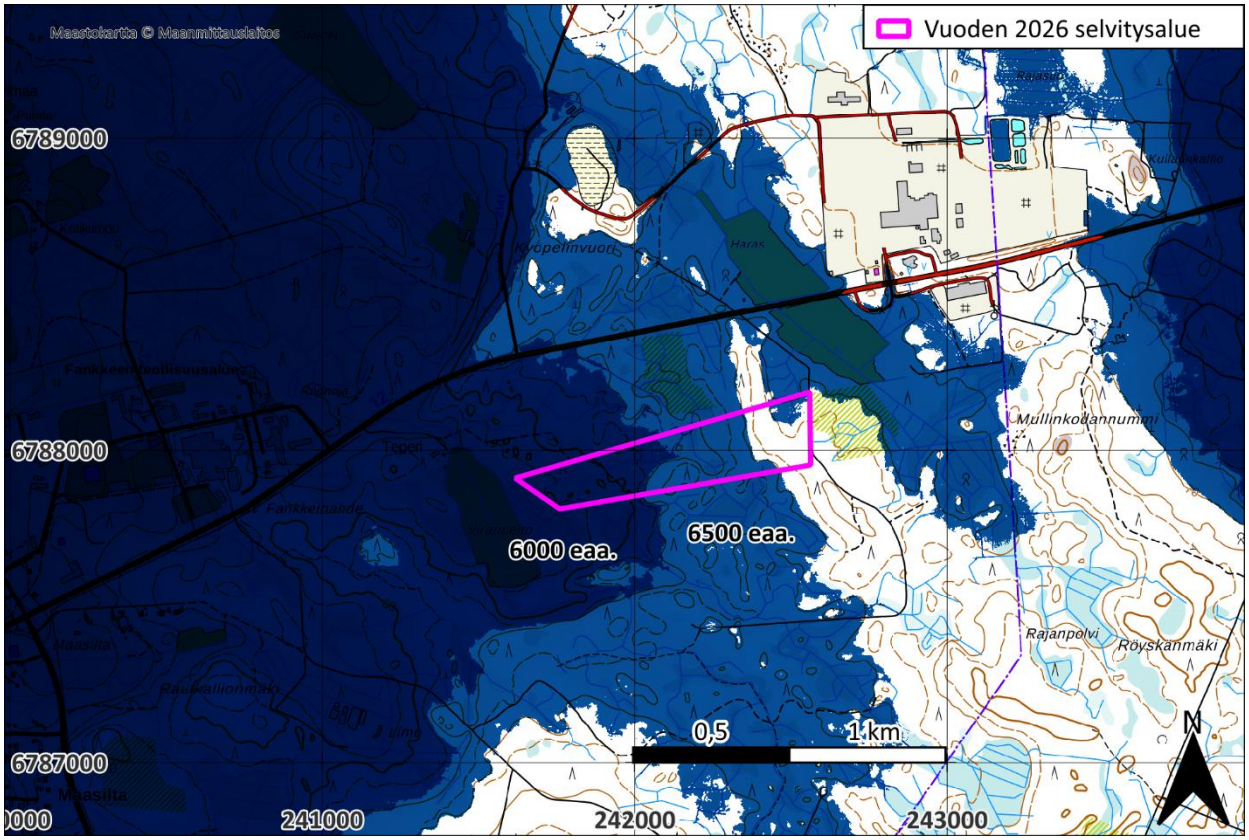
Kuva 2. Maastokartalle on merkitty sinisellä vuoden 2025 inventointialue ja sen eteläpuolelle purppuralla vuoden 2026 selvitysalue. Lisäksi kartalle on merkitty alueelta tunnetut arkeologiset kohteet.

2. Valmisteluvaiheen havainnot

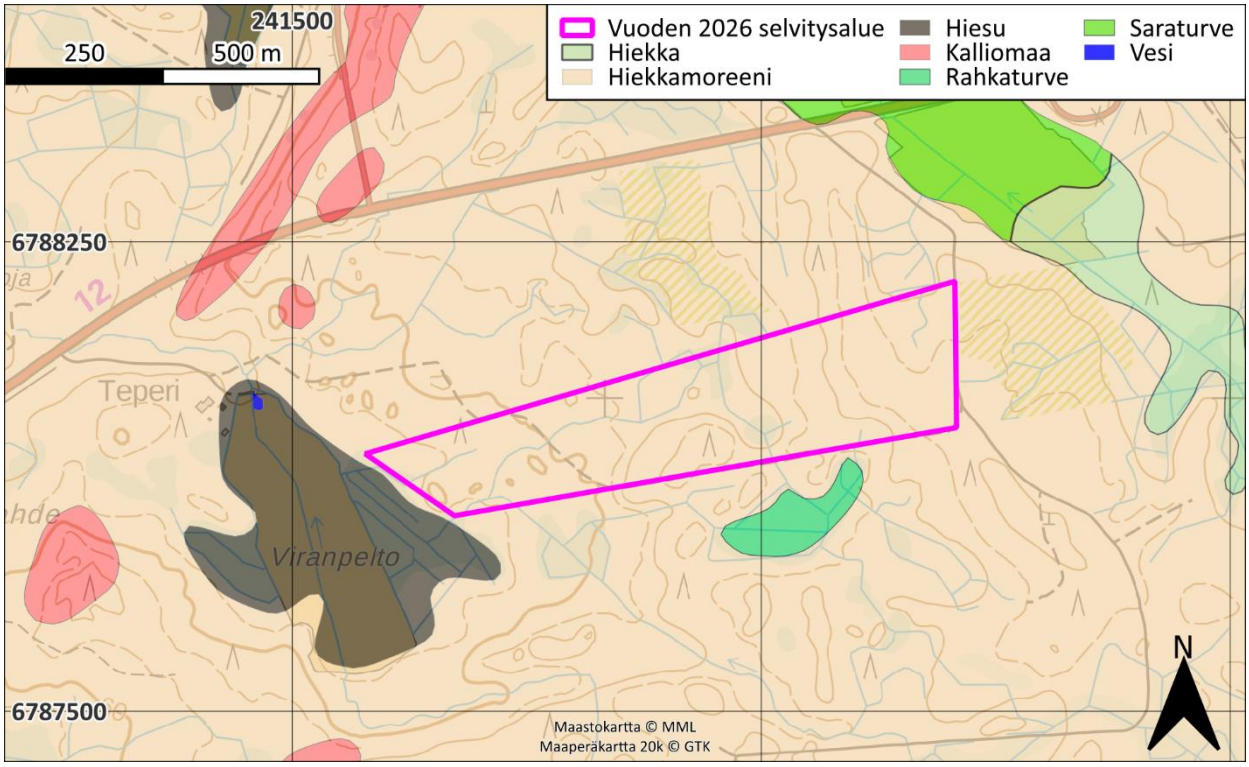
2.1. Maaperä ja topografia

Jääkautta seuranneen maankohoamisen vuoksi alue on noussut merestä osittain alkaen noin 6750 eaa. niin, että vuoteen viimeistään 5500 eaa. mennessä se on ollut kuivaa maata. Pitkäaikaiselle ihmistoiminnalle alueen länteen avautuvat rannikot eivät tuolloin ole luultavasti tarjonneet erityisen suojaisia olosuhteita vakituisten asuinpaikkojen suhteen. Jotain väliaikaisempaa toimintaa alueen hiekkamoreenisilla rannoilla on voinut olla.

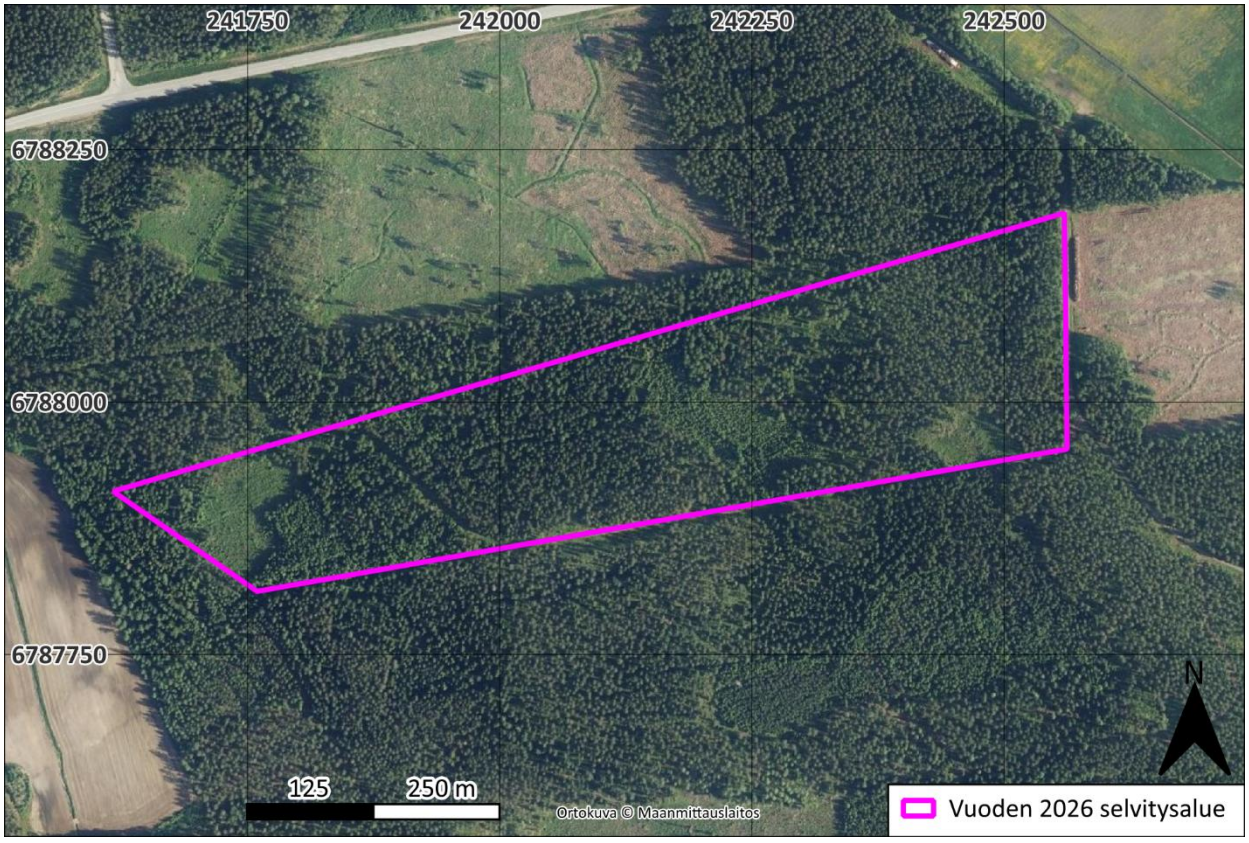
Maanmittauslaitoksen vuoden 2025 5 p/m²-laserkeilausaineiston analyysistä ei havaittu alueelta entuudestaan tuntemattomia potentiaalisia arkeologisia ilmiöitä.

Kuva 3. Maastokarttaotteelle (Maanmittauslaitos) on mallinnettu sinisen sävyillä merta vuosien 6000 ja 6500 eaa. tasolle. Korkeusmalli 2 m -aineisto (Maanmittauslaitos).

Kuva 4. Selvitysalue 1:20 000 mittakaavan maaperäkartta-aineistolla (Geologian tutkimuskeskus). Maaperäkartan läpi näkyy maastokarttaote (Maanmittauslaitos).

Kuva 5. Ortokuva selvitysalueelta (Maanmittauslaitos).

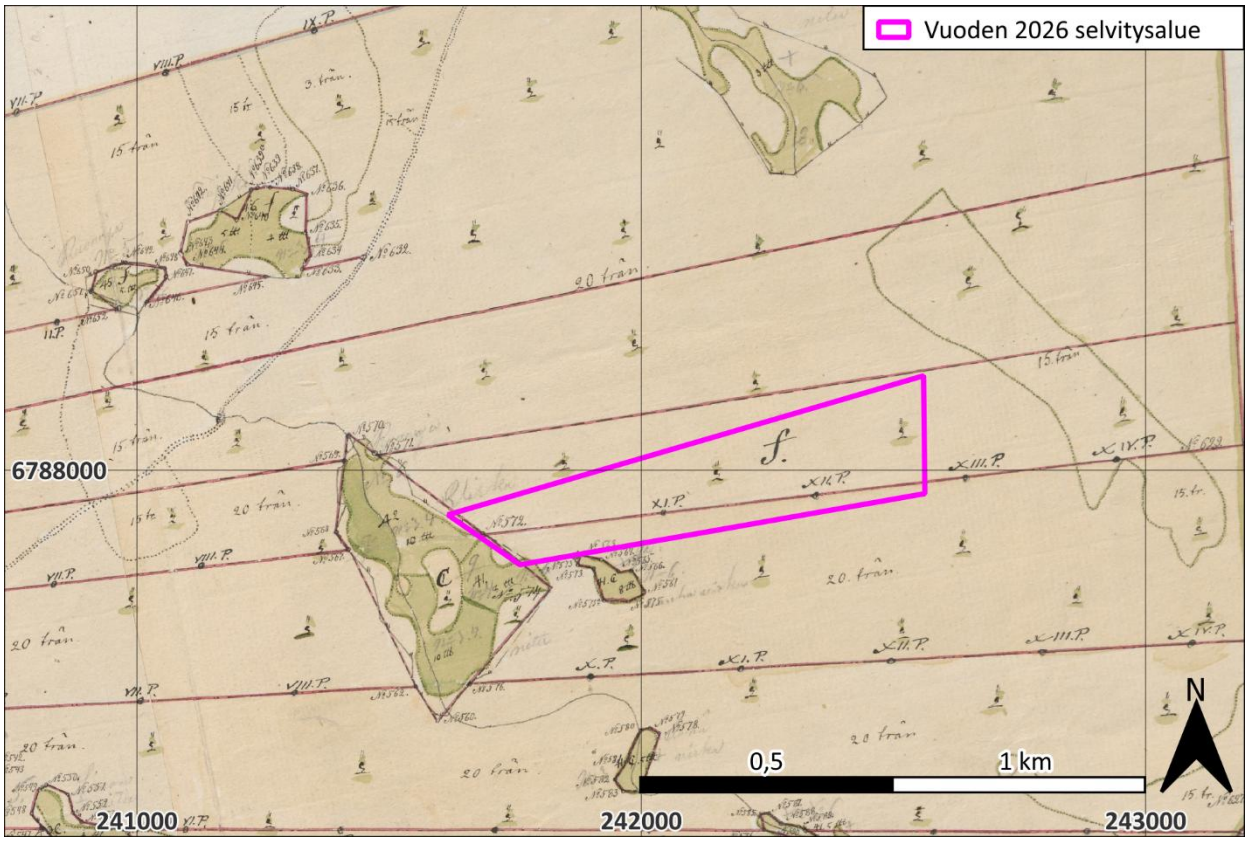
2.2. Tutkimushistoria

Aluetta koskeva tutkimushistoria käsitellään samaan kaavoitushankkeeseen aiemmin tehdyssä inventointiraportissa (Perälä 2025). Aiemmat inventoinnit eivät ole tiettävästi kohdistuneet nyt selvityksenalaiselle alueelle, eikä siltä tunneta aiemmin rekisteröityjä arkeologisia kohteita.

2.3. Historialliset kartat ja paikannimistö

Vuoden 2025 inventoinnissa asemoitujen karttojen perusteella vuoden 2026 selvityksenalaiselta laajennusalueelta ei tunneta historiallista maankäyttöä. (Forselius 1779, Pitäjänkartta 1845 karttalehti 1134 08 Eura, Peruskartta 1962 karttalehti 1134 08 Eura)

Alueen paikannimistöstä ei tunneta mitään arkeologiaan viittaavaa. (Nimiarkisto.fi, Nimisampo.fi).

Kuva 6. Ote selvitysalueesta vuoden isojakokartalla (Forselius 1779).

3. Maastohavainnot

Maastotyöt suoritettiin 15.7.2026 kirkkaalla säällä. Alueella oli paikoitellen runsasta aluskasvillisuutta ja hakkuiden kohdalle muodostuneita tiheikköjä, jotka rajoittivat havainnointimahdollisuuksia.

Alueelle jalkauduttiin sen itäosista. Koska esiselvitysvaiheessa ei todettu alueelta potentiaalisia kohteita, maastotarkastuksissa keskityttiin alueen muinaisrantoihin. Merenpintamallinnusten rasteriaineisto eteni 250 vuoden välein vuoden 6500 eaa. merenpinnantasosta vuoden 5750 tasoon. Vuoden 6500 merenpinta oli noin 70 m mpy. korkeuskäyrän tasolla. Kapea-alaisen selvitysalueen kaakkoiskulmassa on pieni ala, jossa tuolloin on ollut hieman etelä-lounaissuuntaista rantaa. Aluetta tutkittiin silmänvaraisesti ja maanäytekairalla sekä lapiopistoin, mutta mitään potentiaalisia pyyntikulttuuriin liittyvää havaintoja ei tehty. Puusto oli harvennettua korkeuskäyrän yläpuolella, joten alueella pystyi havainnoimaan maanmuotoja kohtalaisesti.

Samaan merenpinnantasoon liittynyt niemi, nykyinen matala harju kierrettiin alueen poh-

joislaitaan saakka, vailla arkeologisesti kiinnostavia havaintoja. Sen luoteisosista tavattiin rinnevarjostemallista hahmottuva kaivanto (koordinaateissa N 6788083 E 242371), joka oli pääteltävissä melko nuoreksi. Sen reunat eivät olleet selvästi sortuneet, eikä maannoksessa sen kohdalla tai ympäristössä ollut huuhtoumakerroksia.

Maastoa 70–67,5 m mpy. korkeuskäyrien välissä tarkastettiin inventointiretken loppupuolella. Puusto oli maastossa nuorempaa ja tiheämpää ja varsinkin alueen pohjoisosissa se ei enää mahdollistanut havainnoinnille suotuisaa kulkemista.

Vuoden 6250 merenpinnantason aikoihin alueen keskikohdan eteläosissa on ollut pieni saari 67,5 m mpy. yläpuolella. Mäki kierrettiin ja tarkastettiin, mutta se oli kivinen ja moreeni oli karkeaa, joten maanäytekairauksia ei kyetty tekemään. Myöskään mäen alavimmilla 65 m mpy. yläpuolisilla osilla ei havaittu potentiaalisia kohtia.

Alueen länsiosissa puusto nuoreni ja tiheni, minkä lisäksi muu kasvillisuus oli usein tiheää. Alavampi maasto muuttui kosteikkoisemmaksi. Aivan läntisimmät osat olivat tuoreen hakkuun jäljiltä niin tiheikköisiä, ettei siellä ollut suotuisia kulku- tai havainnointimahdollisuuksia.

Kuva 7. Nuoreksi tulkittu kaivanto. Etelään.

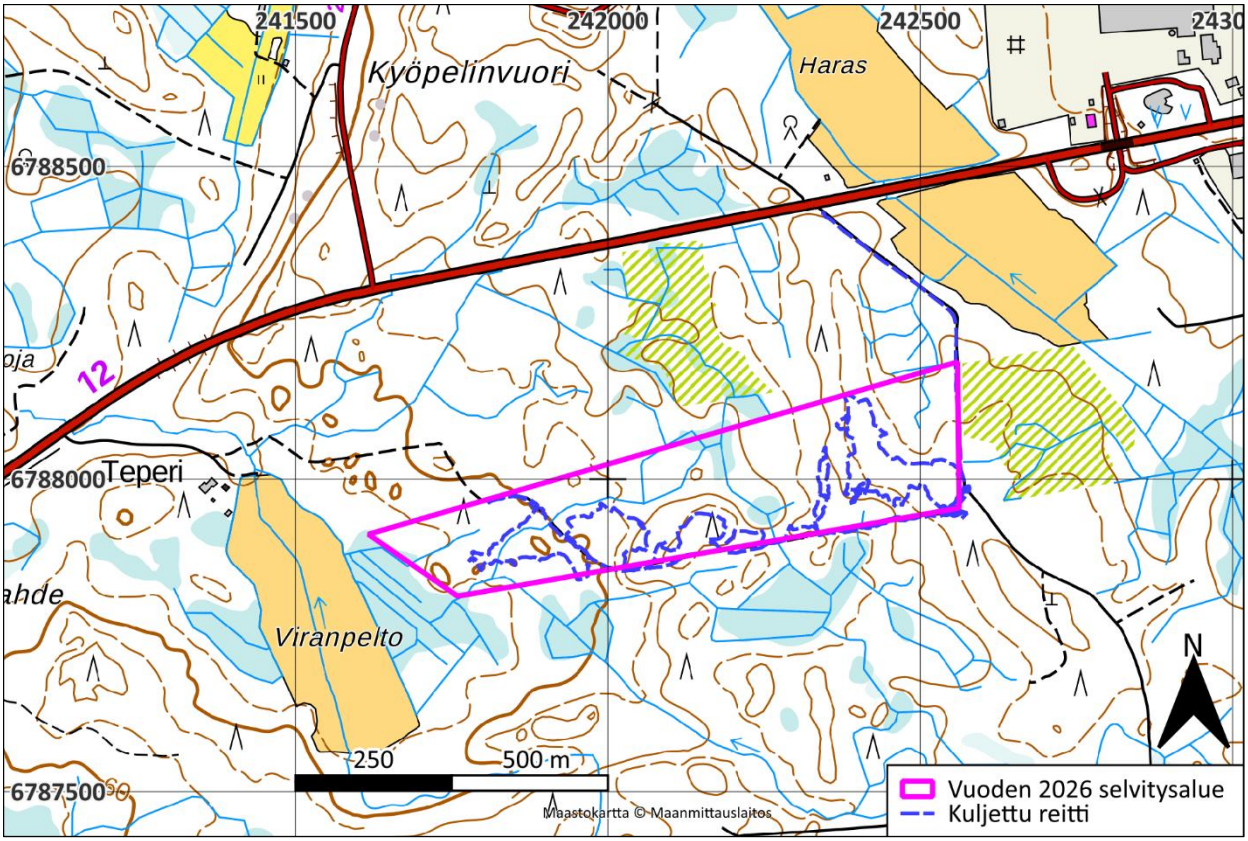
Kuva 8. Vuoden 6500 eaa. rantaviivan potentiaalisimmaksi tulkitulta kohdalta etelään.

Kuva 9. Vuoden 6250 eaa. aikaisen pienen saaren maasto oli kivikkoista ja maaperä karkeaa moreenia. Länteen.

Kuva 10. Selvitysalueen läntisimmät osat olivat tuoreen hakkuun jäljiltä nuoren kasvuston peitossa. Lounaaseen.

Kuva 11. Selvitysalueella kuljetut reitit merkitty sinisellä katkoviivalla maastokarttaotteelle (Maanmittauslaitos).

4. Yhteenveto

Euran Fankkeen asemakaavalaajennuksen täydentävässä arkeologisessa inventoinnissa ei todettu entuudestaan tuntemattomia arkeologisia kohteita, eikä alueelta tunneta ennestään muinaisjäännösrekisteriin rekisteröityjä kohteita. Esiselvitysvaiheessa tutkittiin alueen arkeologista potentiaalia sen topografiasta, maaperästä, nimistöstä, vanhoista kartoista ja laserkeilausaineistosta.

Maastotöissä keskityttiin alueen muinaisrantoihin, sillä esiselvityksessä ei kertynyt pistemäisiä kohteita tarkastettavaksi. Alueelta ei todettu pyyntikulttuuriin liittyviä havaintoja.

Turussa 23.7.2026

Sampsa Perälä, FM

Maanala Oy

5. Lähteet

Internetlähteet:

Avoimen tiedon keskus, Jyväskylän yliopisto. [https://jyx.jyu.fi/jyx/].

Geologian tutkimuskeskuksen ylläpitämä Hakku-paikkatietopalvelu [Aineisto ladattu 5/2025, https://hakku.gtk.fi/].

Hakonen, A. 2025. *GLARE (Post-Glacial Land Adjustment Regenerator)* model. [https://github.com/Hakonaki/land-uplift-recons].

Helsingin yliopiston digitaalisten ihmistieteiden keskuksen ylläpitämä Nimisampo-verkkopalvelu. [https://nimisampo.fi/fi/].

Kotimaisten kielten keskuksen ylläpitämä Digitaalinen Nimiarkisto [https://nimiarkisto.fi/].

Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-karttapalvelu [https://kartta.paikkatietoikkuna.fi].

Museoviraston ylläpitämä Kulttuuriympäristön palveluikkuna [https://www.kyppi.fi/palveluikkuna /portti/read/asp/default.aspx].

Kirjallisuus, tutkimusraportit ja kartat:

Kokalj, Ž. 2025. *Standardizing visualization in ancient Maya lidar research: Techniques, challenges, and recommendations.* Archaeological Prospection, 32 (4), 967–988. DOI: 10.1002/arp.70002.

Forselius, Johan. 1779*. 2a Delen af Chartan öfver Eura kyrkioby samfällighetens Ägor af Eura sokn, Nedre Satagunda Härad och Björneborgs Höfdingedöme.* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto A7:3/5-10 Kirkonkylä. Kansallisarkisto.

Peruskartta 1962. *Karttalehti 1134 08 Eura*. 1:20 000. Maanmittaushallitus.

Perälä, Sampsa 2025. *Eura Fankkee. Asemakaavalaajennuksen arkeologinen inventointi 2025.* Maanala Oy.

Pitäjänkartta 1845. *Karttalehti* 1134 08 *Eura*. Maanmittaushallituksen historiallinen karttaarkisto, Kansallisarkisto.